

CESTA KE SKUTEČNÉ INKLUZI

Řádová sestra Cyril Mooney, která v současné době proměňuje systém šesti set indických škol ze soutěživého klimatu na klima, v němž vítězí hodnoty, navštívila opět Prahu. Tentokrát s týdenním seminářem, který absolvovalo na padesát učitelů a ředitelů všech stupňů škol z celé republiky i pracovníci nevládních organizací i nezávislí vzdělavatelé. V posledním květnovém týdnu přednášela sestra Cyril také na Masarykově univerzitě v Brně. (Článek o Loreto Day School si můžete přečíst v Rodině a škole 3/2013.)

Text: Nina Rutová, foto: David Bruner

Čím je tato dobrosrdečná žena obdivuhodná? Cyril Mooney svým přístupem dokázala zbořit předsudky kast a v jejích třídách studují společně děti mnoha náboženství, věků, sociálních vrstev i děti s postižením. Jedinečným přístupem změnila život tisícům dětí odkázaným původně k životu na samém společenském okraji a nyní své zkušenosti předává dál.

Kolik „duhových dětí“ přijmeme?

Klára Laurenčíková z České odborné společnosti pro inkluzivní vzdělávání (ČOSIV), která moderovala první den semináře, s úsměvem podotýká, že u nás se učitelé často bojí, že do školy přijdou 2–3 děti se zvláštními potřebami. Zajímalo ji, kolik duhových dětí, tak se jim v Indii říká, chodí do školy v Loreto Day School, kterou donedávna sestra Cyril řídila. „Naše škola má 700 platících dětí, 700 neplatících a dalších 300 – 400 dětí je ze slumů nebo z ulice. Ti jsou bez rodičů a bydlí ve škole. Je to akorát,“ říká sestra Cyril a dodává: „Svou školu jsem vedla 33 let, proto jsem měla čas a prostor na zavádění postupných změn.“ Nejen v této škole, ale nyní i v dalších školách, které učí podle programu Loreto Day School, organizují učení hlavně děti. „Patří k tomu někdy zmatek i hluk,“ říká sestra Cyril. „Ovšem takové ticho, jako panuje v mnoha českých školách, je jinde jen na hřbitově.“

Svoboda versus strach

Kromě metodiky a pracovních listů, jejichž ukázkou přineseme v časopise na podzim, mne zaujaly aktuální reakce některých účastníků.

„Já jsem si z dnešního dopoledne vzala to, že je důležité poznat své strachy a pracovat s nimi, neboť právě ony nás brzdí v tom, abychom udělali změny v přístupu k dětem nebo

k systému, který tu je. Často se vymlouváme na to, že to nechťejí ostatní, ale vlastně máme jen strach, abychom nevyčnivali,“ odpověděla **Eva Strachotová ze společnosti Scio** po prvním dni semináře.

Co si o semináři myslí **Olga Kusá z Ligy lidských práv**, která uděluje školám certifikát Férová škola a s Člověkem v tísní spolupracuje na Systémové podpoře inkluzivního vzdělávání? „Dnes, třetí den, jsme se věnovali potřebám duše. Ve školním prostředí se myslím o duchovních potřebách bavíme minimálně. Pro mne, která jsem nevyrostla ve věřící rodině, byla ta diskuse zajímavá tím, že se mluvilo o uspokojování vlastních potřeb a pocitu frustrace, když jde o uspokojování potřeb bez vztahu k ostatním, bez vztahu k Bohu. Diskutovali jsme o tom, jak naplnit vlastní touhy, aby spokojenost zůstala a neproměňovala se ve frustraci, a také jak pracovat ve škole s bolestí. Na tyto věci zapomínáme, máme potřebu je shazovat nebo je od sebe odhánět, vnímáme je jako věci příliš náboženské, spjaté s církvemi, ale do diskuse o výchově a vzdělávání patří.“

Karin Marques z nadace OSF, která finančně přispěla na náklady kurzu, připojuje: „Byla jsem skeptická k tomu, že jeptiška bude kázat dobro, pravdu a lásku, která zvítězí, ale když jsem viděla film *Sit Beside Me* a zúčastnila jsem se diskuse, pochopila jsem, že její škola uplatňuje současné poznatky pedagogického výzkumu a realizuje je. Navíc je v nich ještě hluboký duchovní rozměr. Když se ptáme učitelů a rodičů, co je nejdůležitější, stejně skončíme u hodnot.“

Pro **Danu Starátovou, jednatelku soukromé ZŠ Mánesova ze Sokolova**, bylo podstatné, že se zde setkala s dalšími desítkami lidí, kteří se místo soutěživosti snaží stejně

jako ona budovat školní klima na spolupráci a na hodnotách. „Ovšem ta „surovost“ toho, že v Kalkatě bohaté děti přivedou do školy děti z ulice a tam jim umožní vzdělávat se a vést skutečný život, a tím ty hodnoty naplňují, je ohromující. Děti tak mohou získat obrovské sebevědomí, že dokážou měnit svět i samy sebe.“ Na otázku, zda si dovede představit, že by nějaká česká soukromá nebo i státní škola přijala vedle dětí z prestižních či (i) bohatých rodin také děti žijící v ústavech, dětských domovech či romských ghetech, odpověděla srdnatě: „Já sama si dokážu představit všechno, protože jsem taková. Myslím, že s dětmi by nebyl problém otevřenou školu zrealizovat. Jde spíše o to, kolik odvahy budou mít učitelé a rodiče. Sama bych dětem klidně řekla, jděte do ulic, podívejte se, co je v nich špatné a co byste chtěly změnit, kdyby to šlo, a zamyslete se nad tím, jak byste to mohly začít měnit.“

Sestra Cyril (Ph.D.) získala za svoji práci neščetná ocenění a čestné doktoráty v Indii i na západních univerzitách. Kurz *Od Intuitivní pedagogiky k Hodnotovému vzdělávání* probíhal ve spolupráci s organizacemi ČOSIV, Pramení, o. p. s., HUB Praha a Era svět.